

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 15.000

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ :

ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΣΚΟΣ, ΣΑΒΒΑΣ
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΙΜΙΛΙΟΣ
ΒΕΑΚΗΣ, ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΕΞΙ-
ΟΥ, ΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ, Δ.
ΓΙΑΤΡΑΚΟΣ, ΤΑΣΟΣ ΠΑΠ-
ΠΑΣ, ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΘΕΟΧΑΡΗΣ,
ΤΑΚΗΣ ΔΟΞΑΣ, ΝΙΚ. ΓΡΑΙ-
ΚΟΣ, ΜΗΤΣΟΣ ΤΣΙΑΜΗΣ,
ΝΟΤΗΣ ΡΥΣΣΙΑΝΟΣ, ΓΙΩΡ-
ΓΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ, ΣΠΥΡΟΣ
ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ, ΦΩΤΟΣ ΕΣΠΕ-
ΡΑΣ, ΚΑΙΤΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ, Ν.
ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ, ΜΗ-
ΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ.

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ **12** ΧΡΟΝΟΣ Α΄
● ● ● ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1943 ● ● ●
ΓΡΑΦΕΙΑ : ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17 - ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΑΡΓΩ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΕΠΙΔΑΥΡΟΥ 17 - ΠΕΙΡΑΙΑΣ

Έμβάσματα, Συνεργασίες, Βιβλία κτλ.
στέλλονται στον κ. Μηνᾶ Μασσάκη ὁ-
δὸς Κολοκοτρῶνη 33 — Πειραιᾶ.

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 5.000

[Ἄνταλάσσουμε φύλλο μ' ὄλα τὰ περιοδικά· κρίνουμε κάθε περιοδικό και βιβλίο πού θά μᾶς σταλθεῖ διπλό κι' ἀναγγέλλουμε μόνο τὴν ἀποστολή ἑνὸς ἀντιτύπου κάθε ἐντύπου].

ΕΛΑΒΑΜΕ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ:

Στρατὴ Εὐστρατιάδῃ: «Θολοὶ Ὅρι-
ζόντες» (διηγήματα, σελ. 80, ἐκδότης Ἄρ.
Ν. Μαυρίδης, Ἀθήνα 1943.)—Γιάννη Τρίκκη:
«Τὸ βιβλιότῃς ἐρωμένης» (πεζὰ τραγούδια,
σελ. 112, Ἀθήνα 1943.)—Γιάννη Σαρρῆ:
«Δούλοῦδα καὶ κυπαρίσσια»
(ποιήματα, σελ. 56, ἐκδ. Δημ. Δημητράκος,
Ἀθήνα 1943.)—Ἀγγέλου Σούλη Βογιάσαρη:
«Χαύνωσι» (ποιήματα, σελ. 20, Πει-
ραιᾶς 1943.)—Δημήτρῃ Γιατράκου: «Πο-
νέμενα τραγοῦδια» (ποιήματα, σελ.
32, Πειραιᾶς 1944.)

ΚΑΙ ΤΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ:

«Νεότης» (Μηνιαία Φιλολογική και
ἐγκυκλοπαιδική ἔκδοση) ἀρ. φύλ. 7—8 (Ὀκτώ-
βρης-Νοέμβρης 1943). — «Νέα Ἀβγὴ»
(Γράμματα, Τέχνες, Διανόηση) ἀρ. φύλ. 1
(Γενάρης 1944) Διευθυντές: Κ. Ἐλατος — Κ.
Νικηράτος, Γραφεῖα: Νοταρᾶ 63α Πειραιᾶς—
«Ὀδυσσεῖας» (Μηνιαία ἔκδοση λόγου
και Τέχνης) ἀρ. 4 (Δεκέμβρης 1943) Γραφεῖα:
Μερτίλλου 1, Πύργος Ἡλείας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γ. Γ. ΓΙΑΝ. Νερέα. Τὸ πεζοτραγούδο, ἂν και
καλογραμμένο, δὲ λέει σχεδὸν τίποτε. Ὅσο
γιὰ τὸ ἄλλο, δὲν ἔχει μῆτε φυσικότητα μῆτε
και κάποιαν ἀπαραίτητη σκηνική δράση.—
ΔΗΜ. ΠΑΠ. Ἀθήνα. Δημοσιεύεται, παρὰ τὴς
λιγοσιᾶ; ἑλλείψεις του, σὺν πῶ ἐπίκιρο.—Δ.
ΣΑΒΡ. Πειραιᾶ. δὲν παρουσιάζει ἐνδιαφέρον,

μῆτε σὺν ἑπόθεση οὔτε σὺν γράψιμο.— ΑΔ.
ΜΥΡ. Ἀθήνα. Τὸ κρατάμε γιὰ δημοσίευση,
μ' ἐλάχιστες διορθώσεις σὺν μέτρο. — ΚΩΣΤ.
ΠΛΑΤ., ΔΗΜ. ΑΘΗΝ. ΚΙΜ. ΚΑΜ. Ν.
ΧΙΟΝ., ΛΙΝ. ΛΩΡ., ΣΩΤ. ΓΕΩΡ., ΣΕΙΡ. ΑΙΓ.
Τὰ πήραμε.

ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ τὸ 1ο Φύλλο

ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

“**ΝΕΑ ΑΒΓΗ**”

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΤΕΧΝΕΣ-ΔΙΑΝΟΗΣΗ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΝΟΤΑΡΑ 63

ΣΕ ΛΙΓΟ ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ:

ΤΟ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΟΝ ΜΕΛΛΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΠΕΙΡΑΙΑΣ

ΦΙΛΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ 31

Α Ρ Γ Ω

ΜΗΝΙΑΙΟ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΣΤΡΟΦΕΣ

I

ΤΩΡΑ τὸ μῖσος μόνο ἀκέρια σὲ δονεῖ
σπέρμα καταραμένο ἀπὸ τὴ Μοίρα.
Στὴν αἱματένια πνίγεσαι πλημμύρα
μὲ πείσμα, πάθος, κι' ἡδονή.

Κατάπληχτα τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ
ν' ἄλλοφρονῆς μὲ φρίκη σὲ κυτιοῦνε.
Κι' εὐλαβικά τὸν Πλάστη εὐχαριστοῦνε
ποῦ δὲν ἐγέναν ἄνθρωποι κι' αὐτά.

II

ΠΑΜΕ στὸ δάσος ἀγαπούλα. Μέσα ἐκεῖ
μακροῦ ἀπ' τὸν τρόμο κι' ἀπ' τὸ μῖσος, κι' ἀπ' τὴν ἔννοια,
νὰ ζήσουμ' ἔτσι μιὰ ζωὴ παραμυθένια
μέσ' στῶν καρδιῶν τὴ μουσική.

Κι' ἂν ποῦ καὶ ποῦ, θὰ μᾶς ρωτᾷ κάνα πουλί,
ἢ τὰ βατράχια σι' ἀκριὰ τῶν βαλτοτόπων
τὴν ἱστορία γὰ τοὺς λέμε τῶν ἀνθρώπων
οὐκ ἔστι μακροῦδὸ πολὺ . . .

ΟΡΕΣΤΗΣ ΛΑΣΚΟΣ

ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΜΑΣ

ΣΑΝ ΠΑΛΙΑ καὶ σὰν ἄγνωστα τὰ τραγούδια μας τώρα,
 σὰ νὰ ζοῦμε μιὰ ξένη στὴ ζωὴ μας ζωὴ. . .
 Ἐρημίτες, χαμένοι σὲ παράξενη χώρα,
 κόσμων νέων ἀκοῦμε τὴ θλιμμένη βοή. . .

Σὰ νὰ μὴ τραγουδάει σι' ἀκρογᾶλι τὸ κῦμα,
 σὰ νὰ μὴ λουλουδίζουνε στοὺς ἀγροὺς οἱ ἀνθοί.
 Φοβερὸ ξαναζώνει τὴ γενιά μας τὸ κρῖμα,
 καρφωμένοι στὴ φρίκη τῶν ματιῶν οἱ κλητοί.

Σὰ νὰ σβῦσαν τ' ἀστέρια σκλαβωμένα στὸν Ἄδη,
 σὰ νὰ πῆρε τὸ φῶς μας τῶν ἀπείρων τὸ φῶς.
 Στὴν ἀστέρευτη βούση, πὺν θρηνεῖ σιὸ σκοιάδι,
 ὁ ρυθμὸς τῶν καῦμῶν μας πῶς βογγάει κρυφός!

Σὰ νὰ φεύγουν κι' οἱ βράχοι τὴν ἀλείπτωτη μπόρα,
 σὰ νὰ πάγωσε ἀσῆμι ἢ Κασταλία καιρό.
 Στὴν ἀνάστερη νύχτα κρυφακοῦει ἡ ὥρα
 τοῦ χαμοῦ τὸ ποτάμι, νὰ κνᾶ βουερό!

Σὰν παλιά καὶ σὰν ἄγνωστα τὰ τραγούδια μας τώρα,
 σὰ νὰ ζοῦμε μιὰ ξένη στὴ ζωὴ μας ζωὴ.
 Ἐρημίτες, χαμένοι σὲ παράξενη χώρα,
 κόσμων νέων ἀκοῦμε τὴ θλιμμένη βοή. . .

ΣΑΒΒΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΟΡΦΥΡΑΣ

ΤΟΥ ποιηριοῦ σου, τοῦ καῦμοῦ σου οἱ σύντροφοι,
 ναῦτες, σκυφτοὶ ψαράδες μὲ θωροῦνε
 μὲ τὰ θλιμμένα μάτια τους τὰ ὄχρα.
 Ὅξω βαρὸν μονότονο ψυχάλισμα
 δέχνει τὸ σταυροδρόμι καὶ κνλοῦνε
 στῆς ταβέρνας τὰ τζάμια, τὰ νερά:

Τὸν ἔρμος τὸν γιαλὸ πνίγει τὸ σούρουπο
 κι' ἡ συντροφιά βουβὴ θλιμμένη,
 ἀργοτισουγγράει τὶς κοῦπες σιγαρά.
 Τ' ἀργό σου, ἀργό ν' ἀκούσει τὸ περπάτημα
 λές κι' ἔτσι ἀμίλητη προσμένει,
 σιὸ πρωτοβρόχι πὺν ἄρχισε ξανά.

Πλάϊ σιὸ ποτῆρι μου ἔχω τὸ ποτῆρι σου
 καὶ τὴν καρτέκλα σου ἀντικρῦ μου
 —τί ἔχ' ἡ καρδιά μου καὶ πονεῖ;—
 κι' εἶναι κρασι γεμάτο τὸ ποτῆρι σου,
 κι' εἶναι γιομάτη σπαραγμὸ ἡ ψυχὴ μου,
 κι' εἶναι ἡ καρτέκλα σου ἀδειανή.

Κι' ὄλο ἀπορῶ πῶς ἄργησες — πῶς ἄργησες; —
 κι' οἱ γέροι σου οἱ ψαράδες σκύβουν, σκύβουν,
 βοέχουν βουβά τὰ χεῖλια μὲ κρασί:
 Πῶς ἦρθε ὁ καπετάνιος πὺν καρτέραγες,
 πῶς ἦρθε καὶ σὲ πῆρε μοῦ τὸ κρύβουν,
 γιὰ τῆς χαρᾶς γὰ πᾶτε τὸ νησί.

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΒΕΑΚΗΣ

(Τὸ ποίημα τοῦτο ἀπαγγέλληκε ἀπὸ τὸν ἴδιο στ' ἀπομυλητήρια τῆς προτομῆς
 τοῦ ποιητῆ. Σ. τ. «Α»)

ΕΣΕΙΣ

ΘΥΜΗΘΕΙΤΕ μας
 ἔσεῖς πὺν θᾶρθετε.

ὅταν ἐμεῖς θᾶμαστε ἢ σκόνη στὸ κατῶφλι σας
 κι' ὁ ἥλιος θὰ χαῖδεύει
 τὸ στυλπνὸ κι' ὕψωμένο μέτωπό σας.
 Ἐσεῖς, πὺν ἀπὸ ψηλὸ θὰ δεῖτε ἐξώστη
 ὄλη τὴν πλάση μὲς στὸ ἀπόβροχο γὰ λάμπει
 κοπέλλα δεκαοχτάχρονη πὺν βγῆκε ἀπ' τὸ λουτρό της,
 θυμηθεῖτε τὸ χλωμὸ τσαγκαροπαίδι,
 πού, σκυμμένο, μὲ τὴ φαλισέτα, τὸ βελόνι,
 τ' ἄρβυλα τῆς μεγάλης ἔφτιαξε πορείας:
 Ἕνας ἄδοξος ἔμεινε, στὴν πίστη, Γαλιλαῖος!

Ὅταν θὰ στήνετε σιὴν πιδ ψηλὴ κορφή
 τὴ λευκὴ σημαία τῆς ἀνθρωπότητας,
 θυμηθεῖτε τὸν ἄρρωστο δασκαλᾶκο,
 πὺν βήχοντας, σ' ἓνα χωριάτικο σχολεῖο,
 στοὺς λίγους ἔλεε μαθητές του
 συλλαβιστὰ τὸ ταπεινὸ τὸν ἀλφαβητάρι:
 Ἀναρριχήθηκε γιὰ γὰ τὴ στήσει ἀγάλι-ἀγάλι
 μὰ νύχτα στὴν ἀπόκρημνη καρδιά τους!

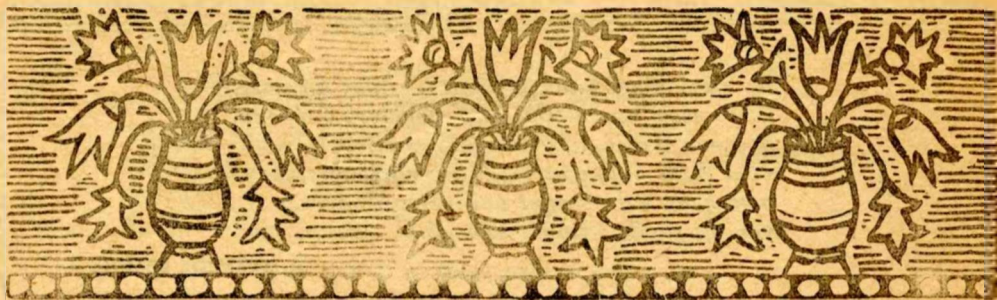
Ἐσεῖς τὴν δορισμένη θᾶρθετε ὄρα.
 Κανένας ἀπὸ μᾶς δὲ θᾶναι ἐκεῖ
 γὰ σᾶς καλωσορίσει.

Νὰ στεφανώσετε δικὸ μας ἄγαλμα
 δὲ θᾶβροτε κανένα:

Ὅλοι οἱ εἰκοὶ μας ἤρωες
 ἀνώνυμοι καὶ ντροπαλοὶ!

Ἕνας μικρὸς Γιωσῆφ στὴν Παλαιστίνη,
 εἶτε στὸ Χάρολεμ ἓνας νέγκρος,
 ἢ μὰ Κινεζοπούλα στὴ Σαγκάη,
 θᾶκανε, ἄν ζοῦσε, ὄλο ντροπὴ, γὰ ξεκινήσει
 γιὰ μὰ πιδ μακρονὴ γὰ πολεμήσει Τροία,
 τὸ γέρο ἀπ' τὴν Ἰθάκη του Ὀδυσσεά.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΑΛΕΞΙΟΥ

ΚΑΨΜΕΝΕ..

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΚΥΤΤΑΞΕ τὰ κόκκινα νύχια της—τώ-
ρα τελευταία είναι πού τὰ βάρει—κύττα-
ξε τὰ κόκκινα νύχια της καὶ μίλησε. Κά-
νει πολύ ζέστη ἐδῶνὰ στήν καμπίνα, κα-
λύτερα ν' ἀνέσω στό κατόστρωμα. Τὸ δε-
πόρι ἀκόμα δὲν ξεκίνησε. Κύτταξε τὰ κόκ-
κινα νύχια της καὶ εἶπε: «Σ' ἀγαποῦσα
τὸ ξέρεις, μὰ...» Καὶ τὸ δεπόρι ἀκόμα
νὰ ξεκινήσει. Ἔτσι ἔβαλε μετὰ τὸ «μὰ»
ἀποσιωπητικά. Μὰ... πού σημαίνει πῶς
πιά δὲ σ' ἀγαπῶ, μὰ καὶ ἀποσιωπητικά. Καὶ
κεῖνος ὁ μαντράχalos χαμογέλωσε.

Στὸ μουράγιο κάτω ἀπ' τὸ δεπόρι
τρέχουν πέρα-δῶθε κάμποσοι χαμᾶληδες
ὄλο διασύνη. Καὶ τί μὲ μέλλει ἐμένα. Ἄς
τρέχουν. Ἐγὼ τὴ ρώτησα γιατί μοῦ τόκανε
αὐτό, κ' ἐκείνη ἔφτιξε μὲ τὸ χέρι της τὰ
μαλλιά της—μιά μικρὴ ματωχλίτσα πού
ξέφευγε—χαμογέλωσε κ' εἶπε: «καυμέ-
νε!!...» Ἄ ναί, εἶπε «καυμένα...» Ἐγὼ
ἔμωσ ἔκανα τὸ χρέος μου καὶ τὴ ρώτησα
γιὰ ποῖο λόγο μοῦ φέρθηκε ἔτσι. Θὰ μπο-
ροῦσα νὰ τῆς πῶ γιὰ τὴν καρδιά μου πού
σπάραιξε, ἀλλὰ ἐκείνη χαμογέλωσε κ'
ἦταν ἀπρεπο νὰ τῆς χαλάσω ἐγὼ τὸ χα-
μόγελό της. Ἐγὼ πού τόσο τὴν ἀγαποῦσα
καὶ δὲν ἤθελα ποτὲ οὔτε μιά τρίχα τοῦ κε-
φαλοῦ της νὰ τῆς πειράξω, δὲν μποροῦσα
δέδωκα τῶρα νὰ τῆς χαλάσω τὸ χαμόγελό
της. Ὅλοι οἱ αἰσθητικοί!—κάτι σοβαροὶ
κύριοι μὲ γυαλιά, δεκατέσσαρα μουπίττα στό
δεξιὸ μάτι, ἔντεκα στό ἄριστερό— θὰ πέ-
φτανε ἀπάνω μου λυσσασμένα, θὰ μὲ χτυ-
ποῦσαν μὲ πολυσέλιδα ἄρθρα, θὰ μὲ κε-
ραύνωναν πῶς τοὺς ἐστέρησα τὴν αἰσθητι-

κὴ χαρὰ τοῦ χαμόγελοῦ της. Καὶ τότε τί
θὰ γινόμουναι!..

Δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω γιατί διὰ-
ζονται τόσο πολλοὶ αὐτοὶ οἱ χαμᾶληδες. Τὸ
δεπόρι: σὰ νὰ σφύριξε. Ὅχι δὲ σφύριξε.
Βγάξω τὸ καπέλλο μου.

—Μὲ συγχωρεῖτε κύριε, μήπως σφύ-
ριξε τὸ δεπόρι; Μὲ κοιτάζει σατισμένος
ὁ κύριος. Ἐ καί; Δὲν πᾶ νὰ μὲ κοιτάζει;!
Ἐχει κ' ἓνα ἄσπρο μούσι. Αὐτὸ εἶναι τὸ
πῶς ἄστετο, ὅτι ἔχει ἓνα ἄσπρο μούσι, κ' ἔ-
βαφε τῶρα τελευταία τὰ νύχια της κόκκινα.

—Ὅχι δὲ σφύριξε κύριε τὸ δεπόρι.

—Κι' ἔμωσ ἐγὼ θυμᾶμαι καλὰ πῶς τὸ
ἄκουσα πού σφύριξε.

Γυρίζει τὴν πλάτη του ὁ κύριος μὲ τὸ
ἄσπρο μούσι. Τὸ βίντζι κάτω ἀνεβάζει. Ἀ-
πὸ κάτω οἱ χαμᾶληδες φωνάζουν σὰ νὰ
τοὺς πνίγουν. Κάρρα καὶ καμιόνια πᾶνε κ'
έρχονται. Βουή, ἀντάρα, καπνός, ἰδρώτας.
Κι' ὁ καυμένος εἶμαι ἐγὼ.

Ἐκανα ἓνα λογαριασμὸ καὶ βρήκα
πεντακόσιες εἰκοσι ἑννῆά μέρεις, ἀκριβῶς
Ἄκριβῶς τόσες: Πεντακόσιες εἰκοσι ἑννῆά
μέρες νὰ σοῦ λείει πῶς σ' ἀγαπάει, πῶς σὲ
λατρεῖ, πῶς ἄλλο στέν κόσμο σὰ καὶ σέ-
να δὲν ἔχει καὶ τὴν πεντακοσιοστὴ τρια-
κοστὴ νὰ σὲ πει καυμένο, νὰ βάλει κ' ἓνα
ἀποκρουστικὸ μὰ, μὲ κάτι ἀπαίσια ἀποσι-
ωπητικά.

Ἦρθε μιά μέρα στήν κλινική. Γιατρὲ
ἔχω τὸ καὶ τό. Μάλιστα κυρία.—Δεσποινὲς
παρκαλῶ Μάλιστα τοιοῦτὸν δεσποινὲς.
Ἐνάρθη γιὰ θεραπεία. Ἐγινε καλὰ καὶ

κείνη έρχότανε. «Μά είσαστε τώρα καλά μαμ' ζέλ». «Όχι, τώρα είναι πού είμαι άρρωστη». Κατά φαντασίαν άσθενής πού λέει ο λόγος. Μάλιστα δεσποινίς, πολύ καλά.

Αυτός ο κύριος με τό άσπρο μουσι μουχει γίνεται στενός κορσός. Λέω να τόνε φτύσω. Θα γίνει σκάνδαλο και θα γελάσω. Θα βρει θέμα κι ο χρονογράφος του «ταχυδρόμου»: Ένας γιατρός φτύνει έναν, άς πούμε, καθηγητή.

Τολοιπόν μου λέει: πονάω έδω, πονάω εκεί. Την άκραζόμαι από δω: τίποτα, την άκραζόμαι από κει: τίποτα. Της κάνω και μιá άχτινογραφία: τίποτα, της κάνω και μιá άνάλυση: τίποτα. Πονάτε; Πονάω Έδω; Έδω. Έκει; Έκει. Άνοιγέ τα βιβλία μου, τα χοντρά σοφά δεφτέρια να βρω την περίεργη τούτη πάθηση, ξενύχτισα σκυμμένος πάνω στα περισπούδαστα συγγράμματα, τίποτα δεν εύρισκα. Ήρθε, ξανάρθε, και πάλι ήρθε, έγω μεσάνυχτα παρά πέντε. Στις πολλές φορές τό βρήκα. Με τό πρώτο φιλι πού μύδωσε τό ανακάλυψα. Πόσο σοφία σ' ένα φιλι!...

Σφύριξε τό δικόρι; Θα μου φάνηκε.

Τι λέγαμε δεσποινίς; Ωστε λοιπόν; Μην κάνεις έτσι, υπάρχουν τόσες γυναίκες πάνω στη γη!.. Αυτό μάς έλειπε τώρα!.. να μην κάνω έτσι—και πώς έκανα σέ παρακαλώ; Κράτησα την αξιοπρέπεια μου, σάς τό δηλώνω κατηγορηματικά κύριοι και μπορεΐτε να πιστεΐτε ή να χαιρείτε γιαυτό ότι κράτησα την αντρική αξιοπρέπεια. Η αξιοπρέπεια σας έμεινε ακηλίδωτη και σάς την πετώ στα μουτρα. Άλλωστε υπάρχουν τόσες γυναίκες πάνω στη γη πού δεν υπήρχε λόγος να μην κρατήσω την αξιοπρέπεια μου. Μόνο πού λύθηκε τό κορδόνι τοσ παπουτσιού μου και την ώρα πού πήγα να φύγω τό πάτησα με τό άλλο πόδι και κόντεψα να πέσω. Κρατήθηκα όμως γερά. Μέχρι τή στιγμή τούτη όλα πάνε για την αξιοπρέπεια μιá χαρά. Μάλιστα δεν έδεσα και τό κορδόνι για να μη σκύψω. Άλλωστε δεν αξίζω ούτε τον ίμάντα του υποδήματός μου να δέσω, πού είπα και κείνος ο σαχλός ο Ίερειάς—όχι ο Άπόστολος Παύλος ήτανε καν ο Ίωάννης ο Θεολόγος.

Επιτέλους τό δικόρι σφύριξε. Είμαι

πιá σίγουρος πώς δεν μπορεί, θα σφύριζε. Κάποιος σαματάς ακούγεται απ' την πλώρη. Ο κύριος με τό άσπρο μουσι με πληροφόρησε πώς σηκώνουν την άγκυρα. Ξεθύμωσε και γελάει ευχαριστημένος. Τόνε ρωτώ γιατί δε θάφει τό μουσι του κόκκινου. Μιá κυρία περνάει αυτη την ώρα και γελάει. Είναι χοντρή και μοιάζει με φώκια. Άν δάξουμε ποδιτρα και ρούζ σέ μιá φώκια έτσι δά θάτανε.

Κ' ήταν εκεί, στο σπίτι τό δικό της! Ένας κύριος, ο λόγος τό λέει κύριος, ένας μαντράχαλος ίσαμε και πάνω μ' ένα μουστακάκι αλλά ντούγκλας πού μά τό θεό δεν έχω δει άσχημότερο άνθρωπο απ' αυτόν ούτε στην Κεντρώα Άφρική. Με κύτταζε μ' ένα—είρωνικό ήταν;—χαμόγελο ένοχηλιτικό πού πολύ απ' τις τσέ-τσέ τις μύγες κι απ' τις μεγάλες πεταλούδες των τροπικών κι απ' τα κουνούπια της Κεντρώας Άφρικής. Και τό βλέμμα του αδιάκριτο σαν τή σπειροχίτη και διαπεραστικό σαν τα ρίγη στην έλονοσία.

Έγώ τί τούφτικιξα αυτουνού τοσ ντούγκλας; Άς πάει στο διάολο κι αυτός κι ολόκληρη ή Ίατρική. Ζέστη κάνει. Απορω πώς σηκώνει όλα αυτη τή γούνα ή κυρία εκείνη και κάτω. Μπορεί να ναι κι άρρωστη, ποιός ξέρει. Μπορεί να σηκώθηκε τήρα από πλευρίτιδα ή να χαι... ούφ ζέστη!... Σά να χω πυρετό.

Σας προσκυνώ κυρία μου, γιατί φοβάτε γούνα; Μήπως... Με κοττάζει. Την κυττάζω κ' έγώ—δανεικά τ' άλεύρια.

Και τ' άφειά σας άρχγε γιατί κουνάνε μόνα τους; Άταβισμός, άταβισμός...

Θυμώνει ή κυρία. Θυμώνω κ' έγώ—τί έτσι θα τ' άφήσω τό πράμα;

Τολοιπόν τι λέγαμε; Ά ναί, άς δήξω. Μολών λαθέ.

Είδες τί περίεργο! Να ναι στο σπίτι της στο δικό της τό σπίτι, ένας ζουλοσ και να χαμογελάει για μένα κ' εκείνη να κυττάει τα κόκκινα νύχια της. Φάνεται πώς αυτός της είπε να τα θάφει. Έτσι κάνουν εκεί στην Κεντρώα. Γι' αυτό με είπε και

μένο, γιατί ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ χορέψω τὰμ-
τάμ.

“Αχ νὰ ζοῦσε τώρα ὁ Καθάφης!

Κι ἀποχαιρέτα τη τὴν Ἀλεξάντρεια...

Οἱ χαμᾶληδες ἀπὸ κάτω, στὸ μουρά-
γιο, ἀπορροῦσαν νὰ σταματήσουνε τὰ τρε-
ξιμάτα καὶ τίς φωνές. “Ενας μένει μόνο
νὰ φωνάζει. Βγάζω ἀπ’ τὴν τσέπη μου
μιά φουχτα μισόλιρα καὶ σελίνια καὶ τοῦ
τὰ πετῶ γιὰ νὰ πάψει. Τότε ἔρμουν δλοι
πάνω στὰ λεφτὰ κι ἀρχίζουν νὰ φωνάζουν
δλοι μὲζὺ σὰν τοὺς ἑβραίους στὸ παζάρι.
Ἦουχτίρ...

Παρακάτω ἦταν ἓνα χαλάκι. Τὸ μοι-
ραῖο χαλάκι. Εἶχα ἓνα φίλο μου Σουηδὸ
ποὺ μάθαινε ἑλληνικὰ καὶ τὸ μοιραῖο τὸ
λεγε μερταῖο. Γουστῶζικος ἦτανε κι αὐτός.
“Ας εἶναι. Λοιπὸν τὸ χαλάκι αὐτὸ μοῦ
στραχητόσκιρε τὴν ἀξιοπρέπειά μου. “Επε-
σα φαρδύς-πλατύς κάτω, ἓνα βάζο λου-
λούδια ἔπεσε ἀπὸ πάνω μου, χύθηκε τὸ
νερὸ πὺ εἶχε, ἔγινε μούσκεμα, τὰ λουλού-
δια μπλεχτήκανε στὰ πόδια μου κ’ ἔγινε
γελοῖος.

Τὸ βηπόρι ἀρχίζει σιγά-σιγά ν’ ἀπο-
μακρύνεται. Οἱ ἄνθρωποι πάνω στὰ μου-
ράγια μικρύνουν, οἱ φάμπρικες θγάζουν
μαύρους καπνοὺς ἀπ’ τὰ φουγάρα, οἱ φω-
νές λιγοστεύουν.

Κι ἀποχαιρέτα τη τὴν Ἀλεξάντρεια ποὺ χάνεις...

“Αχ ὁ Καθάφης, ὁ Καθάφης, τί καλὰ
νὰ ζοῦσε τώρα νὰ χράφε ἓνα κερὶ καὶ γιὰ
μένα... Θέλω νὰ πῶ πῶς δὲν ἦτανε καὶ
τόσο σπουδαῖο ποὺ εἶχε μουσιὰκι αὐτός. Θὰ
μποροῦσε μιά χαρὰ νὰ μοῦ πεί κι ἐμένα ν’ ἀ-
φήσω. Κι τὰμ-τὰμ καὶ τὸν ἄφριτ θὰ μποροῦ-
σα νὰ μάθω νὰ χορεῖω ἄν, τῷθελε. Κ’ ἡ ἀ-
ξιοπρέπεια; Κι ἀποχαιρέτα τη τὴν Ἀλε-
ξάντρεια ποὺ χάνεις...

“Ενας Αὐστραλὸς κίθεται κει καὶ κα-
θρίζει τὴν πίπα του κ’ ἔχει τὴν ἀξιοπρέ-

πειά του. Μεραῖο ἦτανε μεραῖο... “Ενα
τζαμί φαίνεται ἀριστερὰ στητὸ μέ πολλή
κι αὐτὸ ἀξιοπρέπεια. Μιά φορά στὴν Ἐ-
λθετῖα δίπλα σὲ μιά λίμνη καθόταν ἔξω
ἀπὸ ἓνα ξενοδοχεῖο σὲ μιά ἀναπαυτικὴ
πολυθρόνα ἓνας κύριος πολὺ ἀξιοπρεπής.
Κ’ ἡ λίμνη εἶχε κι αὐτὴ ἀξιοπρέπεια.

“Εγὼ ἔχω γίνεῖ γελοῖος. Κύτταξε τὰ
κόκκινα νύχια της, καυμένη μὴν κάνεις
ἔτσι. Τὸ βηπόρι ἀφήνει πίσω του μιάν ἄσ-
πρη γραμμὴ ἀπὸ ἀφροὺς, οἱ γλάροι πε-
τοῦν ἀπὸ πάνω μὲ κραξιές. Τόσες γυναί-
κες, μὰ κι ἀποσιωπητικά, τὰ κόκκινα νύ-
χια της μὲ γρατσουνοῦν ἄχ... Μὰ καὺ
μένε....

«Σὰν εἶτοιμος ἀπὸ καιρὸ, σὰ θαρραλέος...»

Ἡ πορπέλα γυρίζει, γυρίζει μὲ κρότο.
Ἄσπρος ἀφρός ποὺ σχηματίζει, μεγα-
λώνει, μεγαλώνει, μὲ πλησιάζει, ἔρχεται
κοντὰ μου, ἐλσένα μὲ πλησιάζει, σκύβω
κι ἐγὼ.....

Ἄσπρος ποὺ ἔκανε τὸ σῶμα πέφτον-
τας ἀνακατεύτηκε μὲ τὸν κρότο τῆς πορ-
πέλας. Μόνο τὰ γκρίζα ροῦχα του φάνη-
καν σὲ λίγο μέσα στοὺς ἀφροὺς.

—“Ἀνθρωπος σὴ θάλασσα!..

Κανένας δὲν μπόρεσε νὰ καταλάβει τὸ
πῶς ἔπεσε στὴ θάλασσα ὁ γιατρὸς Στάθης
ποὺ ταξίδευε ἀπ’ τὴν Ἀλεξάντρεια στὴν
Αὐστραλία. Μόνο τὰ κύματα πῆραν τὸ μου-
στικό του καὶ τὸ ἀνιστοροῦνε στοὺς γα-
λοὺς στὶς ἡσυχες νύχτες. “Ὅταν βάλεις τ’
ἀφτί σου μιάν ἀστεροφώτιστη καλοκαιριά-
τικὴ νύχτα στ’ ἀκροθαλάσσι τὴν ὥρα ποὺ
τὸ φεγγάρι ἀκόμα δὲν ἔχει βγεῖ, θ’ ἀκού-
σεις ἓνα πονεμένο ἀναστεναγμὸ, κάτι βόγ-
γους καὶ μερικὰ γλυκόλογα. Τὰ ἐρωτικά
γλυκόλογα ποὺ ἦταν νὰ εἰπωθοῦν καὶ δὲν εἰ-
πώθηκαν παρὰ τὴ στιγμή τοῦ θανάτου...

ΝΙΚΗΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

ΘΥΣΙΑ

Γλυκὸ τ’ ἀπομειήμερο, κ’ ὁ ὕπνος μ’ εἶχε
ἐκεῖ στοῦ δέντρου τὴ σκιά [πάρει
πῶς εὐωδοῦσε γύρω μου καὶ τ’ ἀνθηρὸ θυμάρι,
πῶς κελαῖδοῦσαν τὰ πουλιά.

Θυσία πῶς γινόμουνα στὸν ἄχραντο ἔρωτά μου
μὲ χίλια χάρια καὶ φιλιά;
κι ἐνόμιζα πῶς ἦτανε ὅλα τῆς γῆς δικὰ μου
τὰ δέντρα, τὰ γυνὰ βουνά.

Δ. ΓΙΑΤΡΑΚΟΣ

ΔΟΝ ΚΙΧΩΤΗΣ

ΑΠΟΨΕ οἱ φίλοι γιόρτασαν στοῦ γυρισμοῦ τὴ χαρά.
Μὰ τὰ φιλιὰ ἐνὸς χωρισμοῦ, μοῦ πίκραναν τὰ χεῖλη.
Ἐπελπισμένες ῥίχτηκαν γιὰ νὰ πνιγοῦν στὸ δεῖλι,
οἱ προδωμένες χίμαιρες μὲ τὰ πολύχρωμα φτερά.

σκόρπισα στὸ τετράνεμο τὴν κρῦα τὴν σκόνη τῶν Νεκρῶν
κι' ἀπὸ στολίδια λυρικά γυμνάσω τὸν ἑαυτὸ μου.
Τώρα ἡ ψυχὴ μου γέμισεν ἀπ' τοὺς καυμοὺς τοῦ δρόμου,
Συνεπαρμένη δουλικά μὲς' τοὺς στροβίλους τῶν ὠρῶν.

Τὴν Δόξα ἔλεγα Μοῖρα μου—σφραγίζε ἡ Πράξη ἓνα γραφτό,
κι' ἔφευγα ἱππότης ἰδαλγὸς πρὸς τοῦ Μον—Ντιήλ τὸν κάμπο,
πυργώνοντας τῆς τρέλλας μου τὴν πανοπλία, νὰ λάμπω,
μέσα στοὺς Σάντσους, κι' ἀντικρὺ στὸν ξιπιασμένο μου ἑαυτὸ

Μὰ οἱ «Νικημένοι», ἐκδικητὲς ἀπὸ τοὺς θρούλλους ξεκινοῦν
ξυμώνουν χέρια ἐφιαλτικά οἱ ὠραῖες μορφὲς τῆς πλάνης.
—Πάντα ἡ ζωὴ θὰ μένει ἐδῶ, μὰ Σὺ θὲ νὰ πεθάνεις,
κι' ὅσοι σ' ἀγάπησαν πολὺ, τώρα διπλὰ σὲ λησμονοῦν...

Ὅλα σταμάτησαν ἐκεῖ, κι' ὅλα τὰ βλέπω καθαρά.
Τὸ βλέμμα ἔχω κρυστάλινο, κι' ἀμίλητα τὰ χεῖλη
νὰ ἰδῶ πού περνοῦνε σειρὰ στὸ τε ευταῖο μου δεῖλι
γιὰ νὰ πνιγοῦν οἱ χίμαιρες μὲ τὰ πολύχρωμα φτερά.

ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΠΑΣ

ΑΜΑΡΤΩΛΟΙ

ΕΙΜΑΣΤΕ δειλοί, σὺν ἁμαρτωλοί.
Νιάτα πού στὴ νύχια σέρνονται βογκᾶνε.
Γέροι πού διψοῦν, βρέφη πού πεινοῦν
κι' εἴμαστε ὅλοι ἀθῶοι πού στὸ δῆμο πᾶνε.

Κι' ἂν κάποια στιγμή παύουν οἱ λυγμοὶ
κι' ἀστραπὴ ἢ βλιστήμια πᾶει νὰ σπύσει τὰ ὕψη
πρὶν νὰ ρθεῖ ἢ βροντὴ κι' ἢ νεροποντὴ
μᾶς λυγίει ἢ μετάνοια καὶ μᾶς λυώνει ἢ τύψη.

Κι' ἔρχονται οἱ «Καλοὶ» μὲ χρυσῆ στολή
μᾶς τρυποῦν τὰ χέρια, μᾶς τρυποῦν τὰ στήθη.
Μέσα μὲς καμμιὰ δύναμη. Ἐρημιὰ.
Καὶ σκυμμένοι πᾶμε ρημαγμένα πλήθη.

ΓΡΗΓ. ΘΕΟΧΑΡΗΣ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΜΗΤΕΡΑΣ

ΚΑΘΙΣΜΕΝΟ τὸ παιδί στὸ μεσόφρουδό σου,
νοσταλγία τῶν μοναχικῶν ἀπογευμάτων
καὶ τρόμος τῆς νύχτας
ποὺ δοξάζει τὰ ἐρωτικά σκιρτήματα
(Ταπεινὸ κλωνάρι ἀμφιβολίας,
ἀσθενικὸ κι' εὐλύγιστο,
δειλὴ ἐρώτηση στὴν κουπαστὴ
πρὶν ἀπ' τὸ σαλπάρισμα
γιὰ τὴν τελευταία μέθη).

Ἔτοιμο τὸ λίκνο ἀπὸ μανόλιες
μόνη σου ξεσκαλώνεις τ' ὄνειρο,
τὸ τυραγνᾶς καὶ τὸ ποτίζεις.
Φροντίδες πρωτόγνωρες,
μετάξι, κουδούνια, χρώματα,
καρότσια, κοῦκλοι
—ρόδες τῆς αὐριανῆς ἐπαγγελίας.
Ποιὸς εἶπεν ἐπωδὸ τῆς γυναίκας
τῆ Μητέρα;

Ἦριμες ὕδριες τὰ στήθη,
ἡ ἀναμονὴ τῆς λευκῆς τροφῆς
ποὺ θ' ἀννῶσει τὸ βίο τοῦ βρέφους.
Κυτιάζω τὰ ρίγη τῶν ἐτοιμασμένων κρηνῶν.
Κυμάτισμα ποὺ φέγγει στὶς φλέβες,
ὄσμὴ κρυφὴ τοῦ χεῖμαρρου,
στῆλες φωτὸς τὰ ἐρωτικά μας γράμματα,
τ' ἀγρυπνα βράδυα τῆς ἀκρογιαλιᾶς.
Ἄκουμπάει τυφλὰ κι' ἀνήσυχτα τ' ὄραμα,
ἓνα ἐλάχιστο ἀχειλί
—ἡ θηλή, τὸ γάλα, ἡ γαλήνη τοῦ παιδιοῦ.

Γόνος αὐριανοῦ καρποῦ,
θριαμβικὸ τόξο τοῦ γάμου στὴν ἀπεραντοσύνη,
κίνδυνο ποὺ κηλιδώνει
τὸ φεγγάρι μου, τὴν Ἴριδα, τὸν κόσμο.
βαρὺ τὸ βελούδινο πέλμα σου,
κραυγὴ χωρισμοῦ ἢ ὑπέροχη ἀνάσα σου,
τὸ μικρὸ σου στήθος ποὺ πάλλει
νυχτερινὸ παραπέτασμα
στὰ ὠραῖα μου ἀντρικά παιχνίδια.

Μητέρα.
Σκύβω νὰ προσπεράσεις.
Καλὸ ταξίδι στὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ,
στὰ παραμύθια καὶ τὰ νανουρίσματα.
Μακρὰ διαβάζω μιὰ παλιὰ ἐποχὴ
ποὺ τὴ λησμόνησες μετὰ τὸ θήλασμα.

ΑΓΟΝΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

ΤΑ ΧΡΩΜΑΤΑ τῶν τοίχων τοῦ ὑπόγειου σταθμοῦ τρέμαν σιὸ μουντιό φῶς, οἱ πορσελάνες τοὺς οἶχαν ἀντιφεγγίσματα σιὸ σκοτεινὸν ὀρθογώνιο χῶρο. Τὰ μπρούτζινα χέρια, σιὰ κιγκλιδώματα, ἀντηχοῦσαν τὴ δόνηση τοῦ ἀπίνω κόσμου, τῶν μεγάλων δρόμων μὲ τὸ βουερό πλῆθος. Ὁ πηχτὸς ἀέρας σφουρῶντας ἀνεβαίνει σιὸς ξαεριστήρες.

Κόσμος, ἀνθρώποι πολλοί, περιμέναν σιὴ στενὴν ἀποβάθρα. Κι ὅταν τὰ κόκκινα μάτια τοῦ τραίνου τρυπήσαν τὰ σκοτάδια τῆς στοᾶς κι ὁ σάλαγος τῶν τροχῶν σιὲς ράγες, φούντωνε καὶ πλήθαινε ἀβίασταχτα μὲς' σιὸν περικλειστον ὑπόγειο δρόμο, σάλεψε κείνο τὸ πλῆθος πρὸς τὰ μπρὸς, σιὲς ἀκόμα κλειστὲς πόρτες, σιὰ λουστραρισμένα βαγόνια. Οἱ σκιές τοῦ χυθῆκαν πελώριες καὶ βῆσαν τὸ τρελὸ ἀντιφεγγισμὰ τῶν κίτρινων τοίχων.

Μετὰ τὸ ξεκίνημα ὅλα ἠρέμησαν. Ἄνοιξαν οἱ ἐφημερίδες, τὰ τσιγάρα στείλανε σιὴν ὄροφή τὰ χιμαρικὰ ἡμικύκλια τῶν κατιῶν τοὺς. Μόνον δυὸ ἀνθρώποι μείναν γιὰ λίγο διαταχτικοί, τὰ κορμιά τοὺς ἀγγίχτηκαν μὲ τὴ δόνηση. Γιὰ λίγο. Ὑστερα κάθισαν ὁ ἕνας ἀντίκρου σιὸν ἄλλον.

Ἔνας ἄντρας καὶ μιὰ γυναίκα.

Ἐκείνη συμάζεψε τὴ μάβρη τῆς μετὰξινη φούστα, ἀπόθεσε νεβρικά τὴν τσιάντια σιὰ γόνατα κι ἔβλεπε. Οἱ τοῖχοι τῆς στοᾶς ἀλαζαν ὀλοένα τοὺς γκριζοὺς μαντύες τῶν, ἐνῶ τὰ μάβρα τῆς μάτια—εἶχαν ἕναν τόνο κούρασης τὰ βλέφαρα καὶ φιλὲς γραμίτσες οἱ πρώτες ρυτίδες

τὰ κύκλωναν—γύρισαν μ' ἔντονο ἐνδιαφέρον σιὸν ἄντρα...

Σκέφτηκε: Κεῖνα τὰ ἡμερα γλυκά μάτια πολὺ τὰ εἶχε ξαναδεῖ. Καὶ τὰ πικρὰ γραμμένα τοῦ φρυδιὰ, πόσο τώρα εἶταν ξέθωρα! Κι ὅλο του τὸ σουλούπι, καθὼς καθότανε, μαζεφτὸς σιὸ στενὸ του κουστοῦμι, μὲ σωρὸ τὰ πακέτα σιὰ γόνατα καὶ τὸν ἴδρω πού γυάλιζε σιὸ μέτωπο, εἶχε τὴν ἴδια ξέθωρη ἔκφραση. Σὰ λύπη ἔνωσε. Εἶδε ἀκόμα τὸ χρυσὸ κρῖκο σιὸ δάχτυλο καὶ κατάλαβε. Ἀπὸ τὰ πακέτα πού μέτρησε, ἀναρωτήθηκε: Πόσα παιδιὰ νὰ εἶχε; Αὐτὸς, αὐτὸς ἔπρεπε νὰ τὴν. Ὁ ρυθμικὸς ἦχος τοῦ τραίνου σὰ νὰ τὴ νάρκωνε. Τὸ μυαλό τῆς ἄλλοῦ γύριζε τώρα. Πόσα χρόνια; Δεκα...δέκα μισό, λογάριασε. Μὲς τὴν πύρα τοῦ καλοκαιριοῦ, σιὸ πρῶσινο συγγενικό τῆς χωριό. Πίσω ἀπὸ τὴς ψηλὲς λέρφκες, πᾶνω ἀπ' τὸ τραγοῦδι τοῦ νεροῦ, τῆς διάλεξαν τὸ καμαράκι τῆς, φωτεινὸ, πεντακάθαρο. Μὲ τὰ νεῖατα τῶν δεκοχιῶ τῆς χρόνων τὸ σιόλισε, μὲ τὸ χρυσὸ τῆς τραγοῦδι. Μακρονὰ ἀπὸ τὴ βουή τῆς μεγάλης πόλης τὴ στείλανε. Νὰ ροδίσουν τὰ μάγοιλα, νὰ σιαρῶσει ὁ ἄσπρος τῆς λαιμός. Νὰ ξεδώσ' ἡ ψυχὴ τῆς ἀπ' τὴς σκοτούρες τοῦ σχολειοῦ, πού μόλις τέλειωσε.

Οἱ μέρες ἐκεῖνες κυλοῦσαν βουτηγμένες σιὴ χαρά. Γυρονοῦσε μὲ τὸ κεφάλι γυμνὸ, ἀψηφῶντας τὸ κάμα τοῦ ἡλίου. Τὰ χοντροκόρμα πλατάνια τῆς οἶχαν χάδι τοὺς ἴσκιους κι οἱ φτερωτοὶ τραγοῦδιστάδες τῆς τόνιζαν τριλίες χρουόμενες. Σιὴ σκονισμένη ἀσφαλτο τῆς προγευούσας σέρνονταν ἄψυχοι πὰ εἰμι-

κροί της καημοί. Κι ένα γειτονόπουλο μελαχρινό, πού πολλές ανοιξιάτικες νύχτες τήν ἔκανε ἀνήξερη νά στριφογυρνάει στο στρώμα γιά χατήρι του, οὔτε πού τῆς τάραζε τώρα τήν ἀκύμαντην εὐτυχία. Ἔσβηνε, ἔλιωνε ἡ θύμηση κείνη σάν τὸ κερί. Φταίγαν τὰ νερά πού τραγούδαγαν, φταίγαν οἱ ἰσκιεροὶ ψίδυροὶ τῶν δέντρων; Ποιὸς ξέρει νά πει!...

Ἔστερα τὸ χωριὸ ἔρημώθηκε. Τέτοιαν ἐποχὴ οἱ ἄνθρωποι ἰδρώναν στὸν κάμπο γιὰ τὸ ψωμί κι οἱ νιὲς γυναῖκες φροντίζαν τ' ἀμπέλια. Μονάχες οἱ περασμένες τῶν σπιτιῶν ἡλικίες ἀπομέναν, νὰ μαζώνονται στίς ἀσβεστομένες ἀβλῆς τὰ βραδάκια, νὰ δροσιζοῦνε τὰ γερατειά τους. Κι οἱ σκύλοι πού ἀλυχοῦσαν εἰς νύχτες.

Εἶχε μιὰν ἀπροσδιόριστην ἡδονὴν ἡ ἐρήμωση κείνη. Ἐνωθε τὸν ἑαυτὸ της λεύτερο, σὰ νά'χε φιερά ἀποκτημένα, γυροῦσε: Τριγύριζε μισόγυμνη στίς κάμαρες, πηδοῦσε τοὺς τοίχους ἀπρόσεχτα, λαχταροῦσε τ' ἀπίδια τοῦ γείτονα καὶ τὰ γέβονταν χωρὶς φόβο.

Ἄσπου... ὄσπου βαρέθηκε τὴν τόση της μοναξιά. Καὶ σὰ νὰ τὸ ξέφραν αὐτὸ οἱ καλὲς μοῖρες, τῆς στείλανε ἕν' ἀγόρι αὐτῆς γυρέψει συντροφιά. Ἐναν ὁμορφούλη μὲ ἡμερα, γλυκὰ μάτια...

Καί σὰ νὰ τῆς τάραζε τὴν ἀναπόληση. Ὁ ἀπέναντι κύριος ταχτοποιοῦσε πάλι τὰ πολλὰ του πακέτα.

«Ζέστη σήμερα!» ἀναλογίστηκε ὁ ἄνθρωπος καὶ σφούγγισε τὸν ἰδρὸ του. Κουρασμένα γύρισε τὰ μάτια στὴ γυναῖκα. Ὅμως ἀνοιγόκλεισαν ἔντρομα, κατέβηκαν στὸ πάτωμα, γυρέβοντας ἀνήσυχα στήριγμα. Τὸ κορμί του ἀνταράχτηκε, σάν ἡλεκτρικὸ ρεύμα νὰ κενώθηκε μέσα του. Τὸ ἔταστικὸ τῆς γυναῖκας βλέμα πολλὰ τοῦ θύμιζε. Κι ἡ σκέψη γοργή του'φερε πίσω ἅπ' τὰ χαμηλωμένα βλέφαρα τὴν ξεχασμένη μορφή... Ἔτσι, καθὼς ἔιπνε τὰ μακρὰ δάχτυλά της στὸ πλῆθος τῶν μάρβων μαλιῶν, δλόστητη μπρὸς στ' ἀνοιχτὸ της παράθυρο. Κι αὐτὸς πού γυροῦσε νιάλα μεσημέρι, στὸ στενὸ της δρομάκι, μόνο γιὰ μιὰ καλημέρα της. Τ' ἀγριάγκαθα

τοῦ τρυποῦσαν τὰ πόδια, ἡ σκόνη ζωγράφιζε θολοῦρες στὰ ἰδρωμένα του μάγουλα, μ' αὐτὸς δὲν ἔλειπε ποτὲ ἀπὸ κεί.

Ἐγιναν φίλοι. Πῶς ἄλλοιῶς μποροῦσε νὰ συμβεῖ στὸ ρημοχώρι μὲ τοὺς πλάγους ἰσκιούς καὶ τ' ἀσημένια νερά; Κι ὁ τοσοδοῦλης θεὸς τῆς ἀγάπης ἦρθε κι αὐτὸς νὰ λούσει τὸ ρόδινο κορμάκι στίς θαλερὲς πηγὲς καὶ τίς πράσινες γούβες Ἐκεῖ, πάνω στὸ παιχνίδι μὲ τὸ νερὸ θιμήθηκε τίς τρικλοποδιές του κι ἔστησε τὸ δόκανο: Τὰ μάβρα μάτια τῆς ξενῆς...

Ἐνος ἄνθρωπος μὲ στολὴ μπῆκε στὴ μέση ἀδιάφορος.

—Τὰ εἰσιτήριά σας παρακαλῶ!

Ἄλλοι ἢ μικρὴ ταραχὴ πέφασε κι ἡ ἀναπόληση γύρισε ξανά στὴ γυναῖκα:

Ἐκεῖνες τίς ὥρες τοῦ μεσημεριοῦ ἔβραζε ἡ γῆ. Ἄχνιζιν οἱ πέτρινοι τόποι. Ἐρημιά. Ὡς κι οἱ μέλισσες καρφωμένες σὴν κώχη κάποιου λουλουδιοῦ, ἀκινήτοῦσαν σὲ νόρκη. Θυμᾶται πῶς πέταξε τὸ φόρεμα καὶ γυμνὴ χώθηκε στὴ βρῦση τῆς ἀβλῆς. Τὸ θαμπὸ δέγμα φάνταξε στὸν ἥλιο, κυνήγι θαμαστὸ στήσαν στίς κρυφὲς γωνιὲς οἱ σταγόνες. Τὰ βατόμουρα στοὺς φράχτες σταῖζανε ρουμπινια τὸ χυμὸ τους. Πόσο τ' ἀγαποῦσε τὰ βατόμουρα! Σύνκαιρα ἄκουσε τὸ σφύριγμα τοῦ νέου της φίλου πού τὴν καλοῦσε.

«Πᾶμε γιὰ μοῦρα! Πᾶμε γιὰ μοῦρα καὶ γι' ἀγάπη!», σὰ νὰ τῆς ἔκραζε. Ἀδίσταχτα πέφασε τὸ ροῦχο στὴ γύμνια της κι ἔτρεξε. Χαρούμενη ὡς τίς ἄκρες τῶν μικρῶν της ποδιῶν.

Ἀναζήτησαν ὁ ἕνας πλάι στὸν ἄλλον τὰ ἰσκιερά μονοπάτια πού φέροναν στοὺς κήπους τοὺς ποτιστικούς, ἐκεῖ πού τὰ νερά τρέχανε φλύμα ἀνάμεσα στίς καρπερὲς φυλλοσιῆς τῶν γαμόφυτων. Βρῆκανε τὸν ψηλὸ πέτρινο φράχτη φορτωμένο βάτους ἀγκαθερούς, Γλυκὰχυμες οἱ μπίλιες τους κρέμονταν ἀραδιασμένες μὲ τάξη στίς κλάρες πού ἀγγίζαν μακρὸς εἰς τὴν γῆ. Ἡ καρυδιά, παχύσαρκη, σιμμένη στὴ βορεινὴ γωνιά, ἀπόδιωχνε τίς ἀδιάντροπες λόγχεις τοῦ ἡλίου. Μ' ἀπόλαψη στρώθηκαν στὸν

ἄπλερον ἴσκιό της. Τ' ἀγκάθια μπήγα-
νε περίεργα τίς μύτες τους στά νέα κορ-
μιά, ἀλλ' οὔτε τὰ πρόσεχαν. Τρώγανε
μούρα καὶ κυττάζονταν...

Τὰ φρένα σφύριξαν δαιμονισμένα.
Στάση. "Ἀνθρωποι κινήθηκαν, βγήκαν,
μπήκαν. Ὁ ἄερας ἄλαξε. Μύρισε θάλασ-
σα. Ὁ ἄντρας μάζεψε τ' ἀπλωμένο του
πόδι, βλέποντας μὲ τρόπο τὴν ἀντικρι-
νή του. "Υστερα τὸ ξανάπλωσε πάλι.
Ἄφτό τοῦ εὐκόλυσε τίς σκέψεις πού ἔρ-
χονταν:

... Ἐκεῖ στής καρυδιᾶς τὸν ἴσκιό, ἢ
πύρα τῆς γῆς τοὺς ἀναψ' τίς καρυδιές. Τὸ
αἷμα ξεχύθηκε χοχλιστό, τὰ χεῖλια βα-
μένα μαβιά χαμογελοῦσαν τὴν ἀγάτη.
Οἱ μακρονές της βλεφαρίδες σάλεβαν μὲ
νωχέλεια, τὸν χάιδεβαν. Πῶς δὲν καί-
γονταν, ἀνανοήθηκε, ἀπ' τὴν τόση πύρα
τῶν ματιῶν. Δειλὰ τὴν ἄγγισε τὸ χέρι
του καὶ τὸ σκίρτημά της τὴ φίλησε μὲ
βίαση. Ἀπότομα, γιὰ πρώτη φορά σμί-
ξαν οἱ μικροὶ της ὄμοι τοὺς δικούς του.
Τὸ ψηλὸ ροῦχο ἔκαιγε κάτω ἀπ' τὸ χέ-
ρι του, τὸν τρέλλαιναν χίλια μαγεύματα.
Ζαλισμένη ἐκείνη δὲν ἀντιμίλησε κι ἡ
ἐφτυχία ξεχείλισε μέσα του, ὁ ἀντρίκιος
ἐγωισμός. Μὲ δύναμη τὴν ἔπριξε κοντὰ
του.

Σίγουρα ψηλά στή χοντρή διχάλα
τῶν κλαριῶν, ὁ φρερωτὸς θεοῦλης ξε-
ρογλύφονταν, τρίβοντας τὰ χεῖλια. Μά
σωσάτὰ δὲ λογάριζε Χοάπ. Ἄξερνα
τρώμαξαν. Μιά φουντωτὴ οὐρὰ ἀέμισε
ἀναμεισά τους, κάτω ζωντανὸ πήδησε κεῖ
χάιω, μπροστά τους, στὸ χῶμα, πάνω
ἀπὸ τὸν πέτρινο φράχτη.

Μεμιάς βρεθῆκαν ὄρθοι. Μαζί τους
καὶ τ' ἀγκάθια ὑψώσαν τὰ ξερά τους κε-
φάλια, περίεργα πάλι νὰ ἰδοῦν. Κι εἶδα-
νε τότε ἕνα σκύλο θεόρατό πού ἔτρεχε
κατὰ κάτω γαβγίζοντας, μὲς τὴν παρά-
ταξη τῶν δέντρων. Τρέμαν τὰ χεῖλια του
ὄλο θυμό. "Ἄν μποροῦσε θὰ τὸ ἴσκιζε
στά δυὸ τ' ἀπόσο ἀντρίμι. Κι ἐκείνη γε-
λοῦσε ἢ τρελλή. Μὰ ξάφνου σοβιεῖ-
τηκε, εἶναξε τὰ φορέματά της κι ἔφυγε
τρεχάτη. Τρεχάτη ἔφυγε ἡ ἀγάτη!...

"Ἡ γυναῖκα νευρίαζε: Αὐτὸς, πρέπει
νά ναι. "Ἄν τὸν ρώταγε; Δίσταζε. Ἐ-
νωθε μιὰ ντροπὴ μέσα της: γιὰ τότε.
Γιατὶ τὸν ἄφισε τὴν παράλλη κι ἔφυγε
χωρὶς μιὰ λέξη. "Ἔτσι μόλις ἔλαβε τὸ τη-
λεγράφημα πῶς κιντύνει ἡ μάννα της.
Εἶτανε τόσο θλιμένη πού δὲν εἶχε τὸ
κουράγιο. "Υστερα, στὸ ταξίδι μετάνιω-
σε. Κι ὄλο τὸ πήδημα ἐκεῖνο τοῦ σκύλου
σκεφτόταν, πολὺ τὸ σκεφτόταν ἐκεῖνο τὸ
πήδημα...

«Αὐτὴ, εἶναι αὐτὴ.»—"Ἀλλάξε πάλι
τὴ θέση τοῦ ποδιοῦ του ὁ ἄλλος. Βεβαί-
ωνε τὸν ἑαυτό του πῶς δὲν ἔκανε λάθος.
Βέβαια τὴν ἔβρισκε ἀλαγμένη πολὺ.

Ἐκεῖνο τὸ χτένισμα, τὸ βαμένο της
στόμα, τὰ νύχια, ὁ ἄερας της τὸν τρώμα-
ζαν. «Ἔϊστε ἢ δεσποινίς; ἢ κυρία.»
νά λειγε; Ἐκανε νὰ χαμογελάσει μὰ δὲν
συνάντησε τὴ ματιά της καὶ κρατήθηκε.
Αὐτὸ τὸν ἀπέλιπσε. Λάθος θὰ ἔκανε.

«Ὄψ! Σπουδαῖο δὲν εἶταν. Συγνώ-
μην—θ' ἴλεγε—εἶστε μήπως ὁ κύριος Κ,
ὁ Ἄντρας δὲν εἶστε;» Τίναξε τὸ κεφί-
λι μ' ἀπόφηση, τὸ χέρι ἀνέβηκε μηχανι-
κὰ νὰ βοηθήσει τὰ χεῖλια. Σββββν! Σφύ-
ριξαν πάλι τὰ φρένα. Τὸ χέρι ἔμεινε με-
τέωρο, ὁ δείχτης ἀκούμπησε στὸ χεῖλι μ'
ἀνυπομονησία. "Ἄς τελειώνουμε, ἄς τε-
λειώνουμε!

Στάση. Ὁ κόσμος στριμώχνεται στίς
πόρτες. Ὁ ἄντρας σὰ νὰ ξύπνησε ξαφνι-
κὰ, τινάχτηκε, μάζεψε μ' ἀσυνείθιστη
βίαση τὰ πακέτα του—πόσα πακέτα!

Κάτι ποροπούριζε, κύτταγε τὴν ὄρα
καὶ ποροπούριζε. Σὰ νὰ ἔθελε νὰ δικαι-
ολογηθεῖ σὲ κάποιον, ἔκανε. Συντομεύετε,
συντομεύετε. Ἐσπρωξε τοὺς μπροστι-
νοὺς του, πατήθηκε, βγήκε φορτωμένος,
ἀνασαίνοντας βραειά.

Τὰ τρία μικρὰ πού περίμεναν σιὸ
σταθμό, μόλις τὸν εἶδαν, χήμηξαν χορο-
πηδηγὰ νὰ τὸν ξαλαφρώσουν ἀπ' τὰ
βίση του.

Μὲς ἀπὸ τὸ τζάμι ἡ γυναῖκα ὑψωσε
μὲ λύπη τοὺς ὄμους: «Ὁχι, δὲν ἔπρεπε,
δὲν μπορεῖ νὰ ἔταν ἀφτός!

ΝΙΚ. ΓΡΑΙΚΟΣ

ΑΠ' ΤΗ "ΛΥΡΙΚΗ ΑΓΑΠΗ," Χ

ΤΟ καλοκαίρι σὲ περίμενε στὴν ὥρα τῆς ἐξόδου.
Δίβουλη μέρα πὸν μαζί, δισταχικὴ σὲ κάνει.

Βαρὺ τὸ χρέος τῆς φυγῆς πὸν σὲ προστάζει!
Μὰ σύ, τὴν δημοφιλῆ ἐποχάστηκες γιὰ τὴ μεγάλη πράξη.
Κι' ἀντὶς τὸ κέπλο τῆς νεωλιῆς, ἐκέρδισες τὸ χρόνο . .

Πικρὸς οἱ ὄρες τῆς σιγῆς στὶς θερινὲς ἡμέρες:—
Τὸ γυρισμὸ νὰ σκέφτομαι ἀπὸ τώρα
Ελένη, πὸν ποτὲ δὲ θὰ γυρίσεις . .

—Στάσου πρὶν φύγεις νὰ σὲ κυττάξω στὰ μάτια . . .

ΜΗΤΣΟΣ Ν. ΤΣΙΑΜΗΣ

Ο ΑΣΦΑΙΡΟΣ

ΕΪΤΑΝΕ Ναύιοχου παιδί κι' αὐτὸ τὸν πικραίνε
γιατὶ στὸ σπῖτι του γιὰ μάχες μόνο λέγαν. . .
Μιλοῦσε ὁ γέρος γιὰ καράβια π' ἀνατίναξε
κι' ἄκουγε αὐτὸς κάποιες μανοῦλες π' ἀργολαίγαν. . .

Φοροῦσε ὁ γέρος τὴ στολὴ μὲ τὰ χρυσάφια τῆς,
πήγαιν' ἢ μάννα του κοντὰ μὲ περηφάνεια.
Μετροῦσε ἐκεῖνος τοῦ πατέρα τὰ παράσημα,
σπιτάκια ποῦμειναν γιὰ πάντα στὴν ὀρφάνεια. . .

Κι' ὅταν μιὰ μέρα τὸν προτρέψαν ἀπ' τὸ σπῖτι του
τᾶξιο σπαθὶ κι' αὐτὸς στὴ μέση του νὰ ζώσει,
τοὺς εἶπε ὅτι εἶτανε δειλὸς καὶ δὲν τοῦ βάσταγε
νὰ πολεμήσει, νὰ βουλιάξει, νὰ σκοτώσει . . .

Τὸν εἶδε ὁ γέρος μὲ μεγάλη περιφρόνηση.
Τὸν εἶδε ἢ μάννα μὲ πικρότατη συμπόνοια. . .
Κι' ὅταν ἀκόμα εἶταν μικρὸς ἔμπηξε κλάμματα
σὰν ἔχτυποῦσαν τὰ παιδιά τὰ χελιδόνια. . .

Κι' ἔτσι ἀπὸ τότες οἱ μικροὶ τὸν λέγαν "Ασφαιρο
καὶ δὲν τὸν ἔπαιρναν μαζί τους στὸ κυνήγι. . .
Αὐτὸς χαιρόταν νὰ μοιράζει στὰ μυρμηγκία του,
χαρά, τὴν ψίχα τοῦ ψωμοῦ του λίγη-λίγη . . .

Εἶναι καιρὸς πὸν δὲν τὸν εἶδα πιά τὸν "Ασφαιρο . . .
Ποιὸς ξέρει τάχα πῶς τὸν ἄλλαξαν τὰ χρόνια . . .
Μὰ πότε-πότε σὰ νὰ κρύβεται στὰ σπλάχνα μου,
τὰ πλημμυρίζει μὲ μιὰ ἀτέραντη συμπόνοια . . .

ΝΟΤΗΣ Κ. ΡΥΣΣΙΑΝΟΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΗ

ΑΝΑΜΝΗΣΗ μου πάντα ριγηλή
 τοῦ γοσμοῦ γλυκὰ φέρνει τὴν ὥρα!
 καὶ μέλα μου καὶ γύρω μου μιλεῖ,
 πρωτόγνωρη, καὶ ἀνθεῖ πλούσια ὀπώρα.
 Καὶ τρέμω, μήπως λάχει νὰ σβυστεῖ,
 τοῦ πόθου ποῦ με καίει ἐρωτοφλόγα,
 σκέψη βουβή, ποῦ ζῆς καὶ μ' ἀναστεῖ
 στῆς ξένης γῆς τὴν ὥρα ποῦ σ' εὐλόγα.

Μὲ τὴν ἀνάμνησή σου πάντ' ἀλγῶ
 καὶ τρέμω μήπως τύχει νὰ μὴ φτάσω,
 καὶ μένω ξένος ὄω καὶ νοσταλγῶ,
 ὥρα βουβή ποτὲ νὰ μὴ σὲ χάσω.

28-IV-43

ΓΙΩΡΓΟΣ Μ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ

ΤΟΝΕΙΡΟ σβυστὸ
 στὸν τεφρὸ οὐρανὸ
 τῆς καρδιάς τῆς στεῖρας
 μένει, καὶ ἡ χαρὰ
 ξέφτισε βουβά
 μπαίγνιο κάποιας μοίρας.

Κι' ἀπομένει ἀργό,
 στήριγμα στερνό,
 τὸ θολό μου δάκρυ
 καὶ ἡ ματιὰ καὶ αὐτὴ
 π' ἀγκαλιάζει ὑγρὴ
 κάποια ξένα μάκρη.

Πειραιᾶς

ΦΩΤΟΣ ΕΣΠΕΡΑΣ

ΛΙΜΑΝΙ ΠΟΘΟΥ

ΛΙΜΑΝΙ τὰ δύο μάτια σου, ποῦ τάρραξαν
 τὰ κύματα τοῦ πόθου καὶ ἀφρισμένα
 στίς κόρες του χτυπήσανε καὶ ἐσπάρραξαν
 καὶ γύρω σκορπιστῆκαν λιγωμένα.

Κι' ἦρθαν τόσες καρδιές—βαρκοῦλες καὶ ἄραξαν
 μὲ τ' ἄσπρα τὰ πανάκια τους σκισμένα.

Κι' ἦρθαν ψυχές στὰ βύθια του καὶ ἐχάραξαν
 τὸν πόνο τους μὲ χέρια ματωμένα.

Κι' ἦρθε, καλή, καὶ ἐμένα καὶ γονάτισε
 στὰ πόδια σου ἢ καρδιά μου ἕνα βραδάκι
 πρὶν νὰ δύσει.

Βαρκοῦλα ἦταν καὶ αὐτὴ, ποῦ παρασιτράτησε
 καὶ ἦρθε ζητώντας κάποιο λιμανάκι
 νὰ ποδίσει

ΣΠΥΡΟΣ ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ

ΟΝΕΙΡΟ

ΕΝΑ ὄνειρον ἐσβύστηκε καὶ ἐχάθη μὲς στὸ βράδυ,
 μὰ θλίψη μόνο ἀφίνοντας στὴν ἔσημη καρδιά,
 καὶ εἶναι γιὰ μένα μακρυνὴ τοῦ ῥόδου ἢ εὐωδιά,
 καὶ τ' ἀργυρό, δὲ μὲ φωτᾶ, τῆς πανσελήνου χάδι . . .

ΚΑΙΤΗ ΣΒΟΡΩΝΟΥ

Η "ΑΡΓΩ",

"ΟΔΥΣΣΕΑΣ",

ΜΕ τὸ φύλλο τοῦτο, ἡ «Ἀργώ» κλείνει τὸν πρώτο τόμο της, ποῦ ἀντιπροσωπεύει μιὰν ἐκδοτικὴ προσπάθεια 14 μηνῶν, γεμάτη θυσίες καὶ ἐπιμόνους ἀγῶνες, μέσα στις ἐλλεινές συνθήκες τῆς ἐποχῆς μας. Ὁ ἀπολογισμὸς θάταν ἄσκοπος καὶ, πότερο φωχός. Ὅλο τοῦτο τὸ διάστημα—ποῦ γιὰ ἓνα λογοτεχνικὸ περιοδικὸ νέων μὲ περιορισμένο ἀναγνωστικὸ κοινὸ καὶ φτωχὰ μέσα συντήρησης, ἀντιπροσωπεύει κάτι πλατύτερο ἀπὸ τὴ στενὴν ἔννοια τοῦ χρόνου—περιοριστήκαμε στὸ στάδιο τῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν σταθερῶν προγραμματικῶν ἀναζητήσεων, ποῦ δικαιολογοῦν τὴν ἐκδοσὴ καὶ τὴν ὑπερῆξ ἑνὸς περιοδικοῦ.

Πολλὰ ὄραματιστήκαμε καὶ πολλὰ θελήσαμε. Ὅμως, μόνονα καταφέραμε, μὲ πολλοὺς συμβιβασμοὺς καὶ πότερες υποχωρήσεις, νὰ συνεχίσουμε τὸ δύσκολο ταξίδι μας, τὴν προσπάθεια τοῦτη ποῦ μόνο της κίνητος ἔχει τὴν ἀγάπη γιὰ τὴν Τέχνη καὶ τὴν κατάκτηση «τοῦ ὄψαιου, τοῦ μεγάλου καὶ τ' ἀληθινοῦ». Κι' οἱ πολλὲς καὶ μεγάρες ὑποσχέσεις ποῦ πήραμε, εἶχαν τὴν ἴδιαν ἀξία μὲ τὴν ἀρνησὴ ποῦ ἀπάντησαν ἢ κάθε μας ἔκκληση, μὲ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὸ πικρὸ φαρμάκι τοῦ χιμογέλιου τῶν φρόνιμων καὶ τῶν πρακτικῶν.

Ἐπεισοῦ, ἐκεῖνο ποῦ δικαιώνει κάπως τὸν ἀγῶνα μας, εἶναι, μόνονα ἴσως ἡ πρόθεσις καὶ ἡ ἐπιθυμία μας νὰ βοηθήτομε ἐνθαρρύνοντας τὰ νέα καὶ ἄξια ταλέντα νὰ φανερωθοῦν ἀπὸ τῆς στήλης μας ποῦ στάθηναν πάντα ἀνοιχτές γι' αὐτὰ. Ἄν τῶσα, τὸ πετύχαμε, καὶ ἂν αὐτὸ μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ ἐπιτυχία, χωρὶς ναρκισσισμοῦς καὶ εὐκόλους ἐνθουσιασμοῦς ὑποσχόμεστε ἀμέριστη τὴν ὑποστήριξη καὶ τὴν συνδρομὴ μας στοὺς νέους ποῦ γράφουν βαδίζοντας μαζί τους τὸ δρόμὸ γιὰ τὴν ἐπιτυχία καὶ ἐλπίζοντας σ' ἓνα καλλίτερο καὶ φωτεινότερο αὐριο.

ΕΝΑ σημαντικό γεγονός γιὰ τὴν πνευματικὴ ζωὴ τῆς ἐπαρχίας εἶναι ἡ ἐπανέκδοσις τῆς «Ὀδυσσεά» στὸν Πύργο τῆς Ἠλείας. Τὸ καλὸ τοῦτο νεανικὸ περιοδικὸ ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὸ φιλολογικὸ σύλλογο «Πυργιώτικος Παινασσός», φέρνει τὴν ἐπαρχία στὰ χνάρια τῆς πνευματικῆς προοιτιουσας καὶ τὸν Πύργο στὴν πρωτοπορεία τῆς ἀξιόλογης τοῦτης πνευματικῆς ἀφύπνισης τῆς ἐπαρχίας. Στὰ λόγια τοῦτα, ἡ σύνταξη ἀναλύνει τὴς προθέσεις καὶ τὴς ἐπιδιώξεις τοῦ περιοδικοῦ: «... Ὁ «Ὀδυσσεά» ποῦ ξαναβγαίνει ἀπ' τὸν πληθωρισμὸ τῆς ζωῆς μιὰς ομάδας νέων, ξεχειλισμένος μὲ τὴ δίψα γιὰ ἐργασία καὶ ἀσυγκίνητος μπρῶς στὴν κόπωση καὶ τὰ ἥλικα, προποντός, ἐμπόδια, θὰ προτιμήσει τὸ δρόμο τῆς ψυχικῆς καλλιέργειας, τῆς ἀμύλλας στὸ πεδίο τῆς Τέχνης, τῶν ἐπιδιώξεων ποῦ τείνουν στὴν ἰσχυρὴ νόση, στὴ βαθιὰ αἰσθησι καὶ μορφολογισὴ μιὰς ἐσωτερικῆς γῆς ποῦ μπορεῖ νὰ δεχθεῖ τοὺς σπόρους τῆς σοφίας...»

Ἡ ἀγνή πρόθεσις, ἀξίζει πολλὰς φορές ὅσο καὶ ἡ πικρὴ κατάκτησις. Κι' οἱ νέοι τοῦ «Ὀδυσσεά» συνεχίζουν τὸ ξεκίνημά τους μὲ τὰ πικρὰ ἀγὰ καὶ ἀνώτερα ἰδανικά. Ἡ «Ἀργώ», σύντροφος καὶ συνοδοιπόρος, γιὰ τὴν κατάκτησις τῆς μακρινῆς Κολχίδας, εὐχεται στὸν «Ὀδυσσεά» ν' ἀντικρίσῃ σύντομα «καπνὸν ἀναθρώσκοντα» ἀπὸ τὸ τέριμα τῶν ἐπιδιώξεων του.

Ο ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΜΑΣ

Ἡ προθεσίμια γιὰ τὴ συμμετοχὴ στὸ διαγωνισμὸ ποῦ προκηρῦξαμε στὸ 8^ο φύλλο μας ἔληξε μὲ τὸ τεῦχος τοῦτο. Στὸ ἐπόμενο, πρῶτο τοῦ Β' τόμου, θὰ δημοσιευθοῦν τ' ἀποτελέσματα, μαζί μὲ τὰ ποιήματα ποῦ ἔχουν βραβευθεῖ καὶ ἐπαινεθεῖ καὶ μὲ τὴν προσκήρυξη καινούργιου λογοτεχνικοῦ διαγωνισμοῦ.

ΤΑ ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΩΡΓΙΟΥ: «Ο παράδοξος Γκόζλος κι' ἄλλα διηγήματα.»

Τὸ βιβλίον τοῦ κ. Παπαγιωργίου μ' αἰχμαλώτισε. Γιὰ νὰ εἶμαι ὁμως εἰλικρινής, ὄχι τόσο ὁ «παράδοξος Γκόζλος» όσο τ' ἄλλα διηγήματα τῆς συλλογῆς. Ὁ Γκόζλος. . . «Κνουτχαμπφίτσι» λιγάκι. Ἡ ἀλήθεια εἶναι βέβαια ὅτι ὅλοι μας, «κνουτχαμπφίζουμε» στὴ ζωὴ, σὲ ὀρισμένες στιγμές. Συνεπῶς, ὅταν ὁ «κνουτχαμπφισμός» αὐτὸς εἶναι ἀπόλυτα ἀφομοιωμένος—πράγμα πού ἀναμφισβήτητα συμβαίνει στὴν περίπτωσιν τοῦ κ. Παπαγιωργίου—δὲν εἶναι πιά ἐλάττωμα. Εἶναι ἕνας νέος, εἰλικρινής τρόπος ἐκφράσεως ὑποβλητικῶν ψυχικῶν καταστάσεων, πού μᾶς τὸν ὑπέδειξε μὲ τὰ ἔργα του, σὺν πρωτοπόρος ὁ Κνουτ Χάμφουν. Φτάνει οἱ ἥρωες νὰ εἶναι ρωμιοὶ, ζωντανοί, ἄνθρωποι πού ἀναπνέουν τὴν ἴδιαν ἀτμόσφαιρα μὲ μᾶς. Ὁ Γκόζλος εἶναι στιγμῆς πού ξεχνάει πὼς εἶναι ρωμιὸς καὶ γίνεται λίγο βόρειος. . . Οἱ ἥρωες ὁμως τῶν ἄλλων διηγημάτων, πόσο εἶναι ἄνθρωποι δικοὶ μας, πόσο ζοῦν ἀληθινὰ κι' ἐντατικὰ τὴν ἀτμόσφαιρα πού ἀναπνέουμε ὅλοι μας. . . Τὸ «Σάτυρος ὁ Τάδε» εἶναι ἀριστοτέλεσμα τοῦ εἶδους. Ἄλλὰ καὶ τὸ «Ποθισμένο πόδι» καὶ τὸ «Ζωντανόλο», τὶ ὁμορφα, τὶ ὑποβλητικά, τὶ ζωντανὰ πού εἶναι! Ὁ κ. Παπαγιωργίου μὲ τὸ βιβλίον του αὐτὸ μπαίνει ἀναμφισβήτητα στὴ χορεία τῶν καλύτερων ἀπὸ τοὺς νέους μᾶς διηγηματογράφους.

Καὶ τώρα, μιὰ ἀπορία: Γιατί ὁ κ. Παπαγιωργίου μεταχειρίζεται μιὰ τόσο ἀνάμικτη γλῶσσα; Λέξεις τῆς «ἄκρας καθαρειούσης» πλάϊ σὲ λέξεις τῆς «ἄκρας δημοτικῆς». Διαβάζουμε: Τροχιόδρομος, τὰ δίοπτρά μου, ἀλεξιβροχο, παιδηματάδικο, ν' ἀνάψω πυρεῖα—καὶ δίπλα: ἔχπληξη, σιμοτινά (=κοντά) καταμέτωπο. . . Τὰ τελικὰ ν κόβονται ἀνηλεῶς κι' ἐκεῖ ἀκόμα πού ὑπάρχει κίνδυνος νὰ μετρωθῆ τὴ ὀ ἀναγνώστης σιὰ ἐπίθετα, μὴ ξερόντας ἄν ἔχη νὰ κίνη μὲ ἄρσενικό ἢ οὐδέτερο. Ὁ κωνόνας λέει ὅτι τὰ ν μένουν ὅταν ἀκολουθῆ λέξη πού ἀρχίζει ἀπὸ κ, π ἢ τ. Δὲν λέει ὁμως ὅτι πρέπει ὁ π ω σ δ ἢ πο τ ε νὰ κόβονται ὅταν ἀκολουθῆ λέξη πού ἀρχίζει ἀπὸ ἄλλο σύμφωνο. Δὲ μᾶς ἀναγκάζει, δηλαδὴ, ἀντὶ «τὸν βάρβαρο ἄνθρωπον» π. χ. νὰ γράφουμε: «τὸ βάρβαρο ἄνθρωπον» . . .

ΜΗΤΣΟΥ Ν. ΤΣΙΑΜΗ: «Σιωπηλά μιλήματα.» (ποιήματα).

Μιὰ λιγοσέιδη πλακέτα μὲ δυὸ ποιήματα μονάχα. Ὁ ποιητὴς, σὲ μιὰ σημειωσούλα του,

στὸ τέλος, μᾶς πληροφορεῖ ὅτι «τυπώνοντας σήμερα τὰ ποιήματα αὐτὰ ἐκτελεῖ χρέος σὲ μιὰ παλιά του ἐπιθυμία, ἄσχετα ἀπὸ τὶς σημερινὲς καλλιτεχνικὲς του ἐπιδιώξεις πάνω στὸ θέμα τῆς ποιήσεως.» Ἔτσι, κάθε κριτικὴ σταματᾷ.

Πάντως, τὸ βιβλιόρακι αὐτὸ ἔχει μερικὲς ἀρετὲς πού μᾶς κίνουν νὰ περιμένουμε ἀνυπόμονα τὴν ἔκδοσιν τῆς «Λυρικῆς Ἀγάπης», τῆς ἀνέκδοτης ἀκόμα νέας συλλογῆς τοῦ κ. Τσιάμη.

ΒΑΣΟΥ ΒΑΦΝΑ: Λυρικά. . . (ποιήματα)

Στὴν πρώτη σελίδα, πάνω ἀπ' τὸν ἔμμετρον πρόλογο, βλέπουμε τὴ φωτογραφία τοῦ ποιητῆ. Φαίνεται νέος, πολὺ νέος, καὶ πολὺ συμπαθητικὸς. Πρόσωπο λεπτὸ καὶ εὐγενικὸ, βλέμμα σεμνὸ καὶ δνειροπόλο. Ὅλα αὐτὰ μᾶς ἀφίνουν νὰ μαντεύουμε μιὰ εὐγενικὴ καὶ ποιητικὴ ψυχῆ.

Ἄλλὰ καὶ τὸ βιβλίον τοῦ μᾶς τὸ φανερώνει αὐτὸ. Τὸ τελευταῖο, μάλιστα, ποίημα τοῦ βιβλίου μᾶς δείχνει ὅτι ὁ νέος ποιητὴς ἀρχίζει νὰ βρῆσκη τὸ δρόμο του, καὶ νὸ κατανοῆ ὅτι ποίηση εἶναι πρῶτ' ἀπ' ὅλα ὑποβολή. Παραθέτω τὸ ποίημα αὐτὸ—ἐνα τετραστιχο— πού εἶναι τὸ ἀνώτερο τῆς συλλογῆς καὶ πού θέλω νὸ πιστεῦω, εἶναι ἡ ἀφετηρία τῆς προσεχοῦς ἐξορμήσεως τοῦ νέου ποιητῆ:

Τῆς παλῆας βραδυᾶς ἰ' ἀγέρι, πῶχει μᾶθει τοὺς κα-
θμούς μας
τῆς παλῆας βραδυᾶς ἰ' ἀγέρι, π' ἄκουσε τοὺς λογι-
σμούς μας,
ἔχει κάμει ἕνα τραγούδι καὶ τὸ λέει στὸ πέρασμα τοῦ
ἀπὸ τὰ παλῆά μας μέρη, κάθε βραδυὸν Σαββάτου.

Ν. ΧΑΓΕΡ ΜΠΟΥΦΙΔΗΣ

ΓΙΑΝΝΗ ΣΑΡΡΗ: «Λούλουδα καὶ Κυπαρίσσια.» (ποιήματα).

Τὰ τραγούδια τοῦ κ. Σαρρῆ, γραμμένα σχεδὸν ὅλα μὲ μιὰν ἀπλὴ καὶ παιδιᾶστικὴ διάθεση, πισκίζουν νὰ μᾶς μεταφέρουν στὴν φωτεινὴν ἀτμόσφαιρα τῶν ποιημάτων τοῦ Κρουσιλλῆ, σὺς χλοεῆς ρεμματιές καὶ σὺς αετομάχες, σὺς ἀθάνατες Ἑλληνικὲς ἀκρογιαλιές καὶ νὰ μᾶς κίνουν νὰ ζήσουμε καὶ νὰ χαροῦμε τὴν Ἑλληνικὴ φύση ζωηρόβοντας τὶς πολὲς εἰκόνες καὶ τὶς ἀναυθήσεις· μος. Ὁμως, ὄλ' αὐτὰ, ἀπλῶς μᾶς τα θυμίζει. Τίποτα περισσότερο.

«..Σαλπάρει τῆς ψυχῆς τὸ τροχαντήρι
καὶ στὸ κῆμ' ἀνάλιφρα κυλάει. . .

... Ἀγκαλιάζει ἡ ψυχῆ, φτασμένη στὴ γεννήτρου
[Γῆ τὰ πάντα:

Ρεμματίες με τὰ ψηλά πλατεία πλατάνια
τὶς χαράρες με τὰ κρεμαστά, τὰ φαγωμένα

[βράχια

τὶς πλαγιές με τὶς ταντελωτές πρασιές, ὄλο
ἀμπέλια...]

(«Σάμος»)

Κι' αν ο κ. Σαρρής καταφέρνει, κάπως υποφερτά και ζωγραφίζει παραστατικά τη φύση, δεν είναι σὲ θέση να την ερμηνέψει και να την αναπλάσει δημιουργικά. Μένει σαν τον απλό «τεχνίτη» των εικαστικών τεχνών. Σ' αψτό φταίει κι' ο στίχος του που δεν μπόρεσε να τον υποτάξει στην έμπνευσή-του, οι πάμπολλες καθαρεβού πάνικες κι' αντιποιητικές λέξεις, που από έλλειψη πλούσιου λεξιλόγιου, μεταχειρίζεται:

«..Σ' ἄδερρα φυλλώματα, σὲ μυστηριώδεις κρύπτες
'Ερώτων ἀτελεύτητων κοσμογενήτρης κοίτες...»

(«Ἀμπέλια»)

«..Πτωχόσεις δνειρώφαντες στὴ Γῆ σου μυριάδες...»

(«Ἐλλάδα»)

Ο κ. Σαρρής αδικεί και τὸν εαυτή-του και τὸ ἔργο-του, παρουσιάζοντας τέτοια τραγούδια που δεν ἔχουν αρκετά—αθόλου ἴσως—δουλεφτεί. Ἐτσι, τα τραγούδια της συλλογής, είναι αμφίβολο αν μεταδίνουν, ἔστω, την απλή συγκίνηση, την ἀνάλογη με τα θέματά-τους.

Οι αξιώσεις της κριτικής, ἀπὸ τα ποιήματα που ακολουθοῦν πιστά την παράδοση, δεν είναι μικρές, κι' ο κ. Σαρρής με τη στεγνή περιγραφική-του ποίηση, ασφαλώς δεν τις ικανοποιεί.

Ο ποιητής, ὅπως αφήνουν να εννοηθεῖ μερικοί τίτλοι του βιβλίου-του, είναι καθηγητής, ἴσως φιλόλογος. Και δικαιολογούμε κάποιον σχολαστικισμό ποῖνα διάχυτος στους στίχους-του («Σάμος», «Ἐλλάδα» κ. λ.π.) και την παιδαστική διάθεση που τους διαπνέει, συνέπεια, ἴσως, του συγχροτισμού και της ταχτικής και στενότερης επαφής με τους μαθητές-του.

Ἐκεῖνο που μας άφισε μιά κάποια καλήν εντύπωση είναι η εμφάνιση του βιβλίου του κ. Σαρρή (56 σελίδες, 34 ποιήματα μέσα στα οποία μπορεί τουλάχιστο ν' αντιπροσωπεφεται) αντίθετα με τις δεκαεξασέλιδες φυλλάδες των νεσοῶν ποετῶν που νῦν τόσο πρώιμα φιλοδοξοῦν να λαμπρύνουν με τὸ ἔργο τους τὸ πᾶνθεο των ποιητῶν. Ἄλλο, τίποτα.

ΛΙΓΓΕΛΟΥ ΣΟΥΛΗ ΒΟΓΑΣΑΡΗ :

«Χαύνοση» (ποιήματα).

«...Γιὰ νὰ νιώσει κανείς τὸν συγγραφέα πρέπει νὰ διαβάσει με προσοχή κάθε του γραμμούλα. Δὲν ἄρκει τὸ ὄνομα, ὁ τίτλος και ἡ ομπάθεια ἢ ἡ ἀντιπάθεια ἀπὸ ρεύματα

ἄλλον πὸν ἴσως οὔτε αὐτοὶ τὸν ἐνόησαν... Ἡ «Χαύνοση» πρέπει νὰ διαβαστεῖ. Σὲ κάθε γραμμούλα της, σὲ κάθε σελίδα θὰ δεῖς, πὸς ἔχεις ν' ἀντιλήσεις πολλὰ και θὰ πλησιάσεις πὸ κοντὸ στὸν συγγραφέα...» Και συνεχίζει προλογίζοντας τὸ βιβλίο-του ο νέος ποιητής κ. Βογάσαρης, στὸν ἴδιον εγωιστικό κι' ἀγέροχο τόνο τις «υψηλές» συμβουλές-του στὸν καλοπροαίρετον ἀναγνώστη-του που τὸν φαντάζεται ἄμοιρο κάθε λογοτεχνικής γνώσης και κατάρτισης. Τὸ ἀσυνάρτητο και στομφώδιο τούτο φελλιστικό παρολήρημα, που δεν ταιριάζει σε νέο με συνείδηση της αξίας και της ἀποστολής-του δεν ἀντισταθμίζεται τουλάχιστο με τὰ δώδεκα τραγούδια της συλλογής που φαίνεται νᾶναι τὸ σπᾶνθισμα της ποιητικής ερωσίας του κ. Βογάσαρη. Νομίζουμε πὸς δεν αξίζει να γίνεται λόγος για στίχους που δεν κλείνουν μήτε ἴχνος λυρικής διάθεσης και συγκίνησης, παρά την πρόθεση του δημιουργοῦ-τους:

«Ἄκου τὴ θάλασσα πὸ τρέξει θρηνηί κι' ἄγρια σὀρ-

[λιάζει

κι' ἡ καρδιά μας παρθένα μαζί της χτυπᾶ και στενάζει

γιατί πάντα τὴν δέρει ὁ ἄερας πὸς σφυρίζει ὁ βορ-

[ραῖς

στὸ σκοτάδι τῆς μαύρης νυχτιάς...» («ΕΛΛΑ»)

Και μ' ὄλο που θάταν περιττὴ κάθε συνέχεια της κριτικής, ἀναφέρουμε ἀκόμα μερικούς στίχους χαρακτηριστικούς για τὸ τηλεγραφικό-τους ἔφος που ὄσο κι' αν προσπάθησεν ὁ ποιητής να τους δώσει μιὰν ἐπιγραμματική μορφή, ἄλλο δεν κατάφερε παρὰ ν' ἀραδιάσει στίχους κινιστοῦ και ξεκάρφωτους, σ' ἓνα ρυθμὸ μονότονο και πληχτικό:

«... Καπνῶν θυμιάματα

σκορπιόυνται τριγύρω

σκιές παραδέχουνε

στῆς νύχτας τὰ πέπλο,

τὰ κόκκαλα τρίχουνε

βαρεῖα ἀγανακτοῦνε.

Βογγοῦν ὁι ταλαίπωροι

στοὺς τάφους τριγύρω.

Οἱ σκύλοι ἀλιχίζουνε

κι' ὁ Γκιώνης γκιορίζει.

Τὰ δέντρα τσακίζονται

στὸν χείμαρο ἄπάνω.

Τ' ἀνάσασμα κόβεται

τοῦ κτήνους τῆς μόρας...»

(«ΕΣΣΕ ΝΟΜΜΟ...»)

Στην περίπτωση του κ. Βογάσαρη τὸ συμπεράσμα ἔρχεται μόνο-του: «Ἀργυρὸ τὸ μίλημα και χρυσὸ τὸ σῶπα.»

ΜΗΝΑΣ ΜΑΤΣΑΚΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ

1944

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

1944

ΕΚΔΟΤΗΣ: ΑΡ. Ν. ΜΑΥΡΙΔΗΣ